

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 14 oktober 2013

Mål nr

T 3101-12

KLAGANDE

UEs konkursbo

Konkursförvaltare: Advokat PT

MOTPART

UE, konkurs

SAKEN

Bättre rätt till deponerat belopp

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Hovrätten över Skåne och Blekinges dom 2012-06-04 i mål T 2070-11

Hovrättens dom

se Bilaga

DOMSLUT

Högsta domstolen fastställer hovrättens domslut.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

UEs konkursbo har yrkat att Högsta domstolen ska fastställa att konkursboet har bättre rätt till det omtvistade beloppet.

UE har motsatt sig att hovrättens dom ändras.

DOMSKÄL

Bakgrund

1. Sedan UE i juli 2005 avskedats från sin anställning vid Högskolan i Kristianstad väckte han talan mot högskolan och yrkade att avskedandet skulle ogiltigförklaras. Han yrkade därutöver allmänt skadestånd och ersättning för utebliven lön.
2. Den 18 januari 2008 försattes UE i konkurs. Han hade då återkallat yrkandet om ersättning för utebliven lön. Konkursboet bereddes tillfälle att överta UEs talan i enlighet med 3 kap. 9 § första stycket första meningen konkurslagen. Konkursboet avstod från detta.
3. I en dom den 10 mars 2009 förklarade Kristianstads tingsrätt att avskedandet av UE var ogiltigt. Han tilldömdes därutöver allmänt skadestånd. Domen vann laga kraft.
4. UE och högskolan träffade därefter en överenskommelse om att högskolan skulle ersätta UE för utebliven lön och semesterersättning under

den tid tvisten hade pågått. Sedan konkursboet hävdade bättre rätt till det överenskomna beloppet nedsatte högskolan detta hos länsstyrelsen. Tingsrätten och hovrätten har fastställt att UE har bättre rätt till det nedsatta beloppet.

Frågan i målet

5. Frågan i målet är om konkursboets beslut att inte överta UEs talan om ogiltighet av avskedandet samt allmänt skadestånd innebär att boet också avstått från den lön och semesterersättning som högskolan åtog sig att betala sedan tingsrättens dom vunnit laga kraft.

Rättsliga utgångspunkter

6. Enligt 3 kap. 3 § första stycket konkurslagen räknas till ett konkursbo (med vissa särskilda undantag i 2 §) all egendom som tillhörde gäldenären när konkursbeslutet meddelades eller som tillfaller gäldenären under konkursen och som är sådan att den kan utmätas. I 3 kap. 9 § första stycket första meningen stadgas att om det pågår en rättegång mellan gäldenären och någon annan om sådan egendom som hör till konkursboet, får konkursboet överta gäldenärens talan. Om boet, trots att det har underrättats om rättegången, inte övertar talan ska egendomen enligt första stycket andra meningen anses inte tillhöra konkursboet (s.k. abandonering).

7. Bestämmelsen i 3 kap. 9 § första stycket konkurslagen är enligt ordalydelsen inte begränsad till någon särskild typ av yrkande i en rättegång utan är i sig tillämplig på fall av både fastställelsetalan och fullgörelsetalan som avser egendom. Frågan är då vad som ska läggas i begreppet egendom.

8. En fastställelsetalan kan ta sikte på viss bestämd egendom, t.ex. bättre rätt till egendomen. Om en fastställelsetalan inte uttryckligen avser bestämd

egendom kan det ändå framgå vad tvisten i realiteten rör. Det handlar då främst om fall där domen är en nödvändig förutsättning för att kunna göra gällande anspråk mot gäldenärens motpart i rättegången, såsom vid en fastställsetalan rörande skadeståndsskyldighet i sig eller om försäkringsfall föreligger. Ett beslut att inte överta gäldenärens talan om fastställelse av att försäkringsfall föreligger kommer då att omfatta kommande anspråk på försäkringsersättning. Även i sådana situationer måste rättegången alltså anses röra egendom i den mening som avses i 3 kap. 9 § första stycket konkurslagen.

9. Vid bedömning av vad som omfattas av ett konkursbos beslut att inte överta gäldenärens talan bör avgörande vikt fästas vid vad konkursboet kunnat förutse vid sitt beslut.

Bedömningen i detta fall

10. Frågan är då vad konkursförvaltaren i detta fall kunde förutse vid sitt beslut att inte överta UEs talan.

11. Enligt 38 § första stycket lagen om anställningsskydd (1982:20) är en arbetsgivare som bryter mot lagen skyldig att betala inte bara lön och andra anställningsförmåner som arbetstagaren kan ha rätt till utan även ersättning för skada som uppkommer. Om ett avskedande förklaras ogiltigt, har således arbetstagaren ett berättigat anspråk på dessa ersättningsposter.

12. Av det anförda följer att konkursboet kunde förutse att UE, för det fall han vann framgång med sin talan mot högskolan, också hade rätt till lön och semesterersättning.

13. Eftersom konkursboet inte övertog UEs talan tillhör följaktligen det omtvistade beloppet inte konkursboet. Konkursboets talan ska därför ogillas och hovrättens domslut fastställas.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Ann-Christine Lindeblad, Lena Moore, Ingemar Persson, Svante O. Johansson och Lars Edlund (referent)
Föredragande justitiesekreterare: Anna Gränsmarker